

בש"פ 626/22 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 626/22

לפני: כבוד השופט ש' שוחט

העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום
20.1.2022 במ"ת 71839-10-21 שניתנה על ידי
כבוד השופטת א' פינק

תאריך הישיבה: ז' באדר א' התשפ"ב (8.2.2022)

בשם העורר: עו"ד הרצל סמילה

בשם המשיבה: עו"ד עודד ציון

החלטה

1. ערר על החלטת של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בתיק מ"ת 71839-10-21 (השופטת א' פינק), מיום
20.01.2022, בגדרה נעצר העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

2. בית המשפט המחוזי סמך את החלטתו לעצור את העורר, אשר הסכים לקיומן של ראיות לכאורה, עד תום ההליכים המשפטיים נגדו, על חומרת העבירות שמיוחסות לו בכתב האישום - צבר עבירות, לאורך תקופה ארוכה, של מעשה מגונה, ניסיון אינוס ומעשה סדום, בשמונה אישומים שונים, בקטינה מתחת לגיל 16, נכדתה של בת זוגו, ועבירה של מעשה מגונה בקטינה נוספת מתחת לגיל 16, נכדה אחרת של בת זוגו, במסגרת אישום תשיעי; נסיבות ביצוען; הערכת הסיכון להישנות התנהלות מינית פוגענית, כפי שבאה לידי ביטוי בתסקיר שירות המבחן מיום 19.1.22 (להלן: התסקיר); מצבן הנפשי של הקטינות והעובדה שהן טרם העידו מה שמקים חשש לשיבוש הליכי משפט.

על רקע נימוקים אלה ועל יסוד העמדה השוללת של שירות המבחן דחה בית המשפט המחוזי את חלופת המעצר שהוצעה על ידי העורר כבלתי מספקת לאיון המסוכנות שנשקפת מהעורר והורה על מעצרו עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

3. לטענת העורר שגה בית המשפט המחוזי משלא בחן, בפועל, את חלופת המעצר שהוצעה וסמך ידו רק על חומרת העבירות. העבירות שמיוחסות לו אכן מקימות חזקת מסוכנות, אך בכך אין די כדי להורות על מעצרו עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. המסוכנות שמיוחסת לו, להישנות התנהלות פוגענית, מתבססת על עמדתו המכחישה את העבירות וסירובו לקבל טיפול. עמדה זו, מתכתבת עם חזקת החפות, ואין לזקוף אותה לחובתו שאחרת לעולם תיצור חזקת מסוכנות כלפי מי שאוחז בה. כך או כך, גם מסוכנות ניתנת לשלילה בחלופת מעצר הולמת והיה על בית המשפט לבחון את החלופה, שנמצאת במקום מרוחק, לגופה, בוודאי שעה שהתרשמות עורכי התסקיר הייתה כי המפקחים המוצעים הם בעלי עמדה תקינה ביחס לחוק ומבינים את האחריות שנדרשת מהם.

בא כוח המשיבה סמך ידיו על החלטת בית המשפט המחוזי ועתר לדחיית הערר. לגישתו, המסוכנות שיוחסה לעורר לא נשענה רק על עמדתו המכחישה, אלא גם על התרשמות מקצועית מחוסר יכולתו להתייחס עניינית לאירועים מושא כתב האישום ומקווי אישיות בעייתיים שהתגלו בו - דפוסי הסתרה והתנהלות מניפולטיבית - מה שמקשה על מתן אימון בו ועל קבלת החלופה המוצעת; מועד תחילת ההוכחות חודש אפריל השנה והקטינות טרם העידו מה שמעלה חשש לשיבוש הליכי משפט; שחרור העורר טרם העדת הקטינות עלול לגרום להחמרה במצבן הנפשי.

דיון והכרעה

4. העבירות שמיוחסות לעורר, על פי טיבן, כמו גם נסיבות ביצוען, מצביעות על מסוכנות אף מקימות חזקת מסוכנות. העורר זכאי לכפור בביצוען. אין לזקוף זאת לחובתו. עמדה זו מתכתבת עם חזקת החפות שעומדת לו עד לסיומו של ההליך המשפטי בהרשעה. חומרת העבירות, כשלעצמה, אינה יכולה להוות בסיס מספק לקביעת רמת המסוכנות שלו (ראו בש"פ 7831/12 פלוני נ' מדינת ישראל; 23.12.2012 וההפניות שם). את המסוכנות יש לאמוד בכלים מקצועיים על רקע החומרה שגלומה בהן. שירות המבחן הוא הגורם המקצועי שאמור להעריך אם גלום בעורר סיכון להישנות התנהגות מינית פוגענית ובידו הכלים להעריך קיומו של סיכון זה גם במקרים שהנאשם, העורר במקרה שלפנינו, כופר בעבירות שמיוחסות לו בכתב האישום. בית המשפט המחוזי קבע, כי שירות המבחן לא ביסס את מסקנתו בדבר מסוכנותו של העורר על היעדר נכונותו ליטול אחריות על המעשים שמיוחסים לו וכי הוא נתן משקל לעמדתו זו, רק לצורך המסקנה שלא ניתן לשלבו בטיפול בשל כך, ולכן לא ניתן להפחית ממסוכנותו. בהינתן שעמדתו השלילית של העורר לקבלת טיפול נגזרת מכפירתו בעבירות שמיוחסות לו מנין נלמדה המסוכנות שיוחסה לו? התשובה מצויה בהתרשמות שירות המבחן "מקיומם של עיוותי חשיבה וכן היעדר אמפתיה ביחס לקטינות תוך מיקוד בסיפוק

צרכיו; בחוסר נכונות של העורר לנהל שיח כן ופתוח אודות מצבו ודחפיו באופן אשר לא מאפשר להעריך ולמקד אופי ומרכיבי סיכון שקיימים בו. התנהלות זו של העורר, חוסר הנכונות להיפתח ולנהל שיח כללי אודות מצבו אין ולא כלום עם כפירתו באישומים נגדו; מנייתו מצבו התפקודי בשנים האחרונות. בהקשר זה שירות המבחן מציין, כי חלה נסיגה במצבו שבאה לידי ביטוי בין היתר בקשיי כלכלה ופרנסה וקשיים בקשר הזוגי תוך חוויות פגיעה והשפלה, וכן היעדר תפקודו המיני כגורמים אשר בין היתר פגעו באופן משמעותי בדימויו הגברי והעצמי ובתחושת מסוגלותו. מכל הפרמטרים המתוארים, כך שירות המבחן **"הערכתנו קיומו של סיכון להישנות קיומן של עבירות מין"**. שירות המבחן לא קבע את רמת הסיכון. בהיתן מעמד הבכורה של תסקיר שירות המבחן לא אוכל לשלול קיומה של מסוכנות גם אם שירות המבחן נמנע מלקבוע את רמתה.

5. מכאן לחלופת המעצר שהוצעה.

חלופת המעצר נשללה על ידי שירות המבחן. בית המשפט המחוזי מצא כי די בכך כדי לשלול אותה. מעיון בתסקיר עולה, כי חלופת המעצר מרוחקת מרחק רב, של מאות קילומטרים ממקום מגורי הקטינות, בבית, במושב, בו הוא ישהה יחד עם בתו ובעלה ובת נוספת, כמפקחים, לסירוגין; התרשמות שירות המבחן מהמפקחים, חיובית. צוין כי הם בעלי עמדות תקינות ביחס לחוק, מבינים את האחריות שנדרשת מהם והם מחויבים לכך. למרות נתונים אלה נשללה החלופה משום נוכחות של קטינות בבית סמוך, בסביבת הבית בו ישהה – בנות של הבת המפקחת, וחשש שהמפקחים יתקשו לעמוד במשימה לאורך זמן בשל ההתארגנות המורכבת שנדרשת מהם.

משהתרשמות שירות המבחן מהמפקחים הייתה חיובית מן הראוי היה שבית המשפט המחוזי יעמוד, באופן ישיר, על מוכנותם ונכונותם לשאת במשימה שהם מוכנים לקחת על עצמם. למרות שהמפקחים היו בבית המשפט, כך עולה מפרוטוקול הדיון לפני (וגם אם לא, הרי שניתן היה להורות על התייצבותם), לא ראה בית המשפט המחוזי לנכון לברר עמם, באופן בלתי אמצעי, עד כמה יכולים להתארגן למילוי המשימה לאורך זמן. מהתסקיר עולה כי הבת, במושב בו ישהה העורר במעצר בית, התפטרה מעבודתה משום רצונה לפקח עליו והבת השנייה, שגרה באילת הציעה כי תתייבב לפיקוח בכל סוף שבוע, מחמישי עד ראשון. בנוסף יש גם את בעלה של הבת. ניכר כי מדובר בבני משפחה שמוכנים להקריב מעצמם כדי לשמש בתפקידם. על רקע נכונות זו יש לבחון אם יש בחלופה האמורה, מעצר בית מלא בפיקוח 24/7 כדי לאיין את המסוכנות, ככל שקיימת, כלפי הבנות הקטינות של הבת המפקחת.

6. עם זאת, אינני סבור כי יש לבצע בחינה זו בשלב בו הקטינות המתלוננות טרם העידו, גם לא אימן. שחרורו של העורר כאן ועכשיו, לבד מהחשש לשיבוש הליכים, עלול להשפיע על מצבן הרגשי של הקטינות, שיקול שיש להעמיד לנגד עינינו עת נדרשים אנו לשאלת שחרורו של נאשם בעבירות מין לחלופת מעצר. שלב ההוכחות אמור להתחיל בחודש אפריל שנה זו ואפשרות הקדמת עדותן של הקטינות עומדת על הפרק. ראוי לחזור ולבחון את החלופה לאחר עדות הקטינות ואימן.

7. בכפוף לאמור לעיל אני דוחה את הערר.

ניתנה היום, י"ט באדר א' התשפ"ב (20.2.2022).

ש ו פ ט
